

6 ÚČTOVÁ TŘÍDA 3 – ZÚČTOVACÍ VZTAHY

6.1 Právní úprava účtové třídy 3

- § 4, 14, § 19 odst. 7, § 24, § 25 odst. 2 a 3, § 27, 29 a § 30 ZÚ,
- obsahovým vymezením jednotlivých složek § 19, 22, 23, 31 a § 32 prováděcí vyhlášky,
- ČÚS č. 701 – Účty a zásady účtování na účtech,
- ČÚS č. 703 – Transfery,
- ČÚS č. 706 – Opravné položky a vyřazení pohledávek.

SÚ z hlediska pohledávkových a závazkových vztahů je třeba posuzovat ve smyslu § 19 odst. 7 ZÚ z hlediska krátkodobosti a dlouhodobosti. V souladu s tímto ustanovením jsou dlouhodobé závazky a dlouhodobé pohledávky obsaženy v účtové skupině 45 – Dlouhodobé závazky a 46 – Dlouhodobé pohledávky.

Účtová třída 3 – Zúčtovací vztahy je určena pro zobrazení vztahů vně i uvnitř dané ÚJ a pro evidenci pohledávek a závazků jak z rozpočtového procesu a dalšího obchodního styku, tak v souvislosti se závazky vůči zaměstnancům a pohledávky za zaměstnanci. Jsou zde začleněny i účty, na kterých ÚJ účtují své nároky na finanční prostředky vůči výše postaveným rozpočtům, pohledávky a závazky z titulu daňových povinností, z emise dluhopisů a další. Účtování v této třídě je spojeno s opravnými položkami k pohledávkám.

Na účtech účtové skupiny 31 – Krátkodobé pohledávky účtuje ÚJ pohledávky z hlavní činnosti, obchodního styku, krátkodobé pohledávky za odběrateli a poskytnuté zálohy dodavatelům s výjimkou záloh na dlouhodobý majetek. Dlouhodobé pohledávky jsou ve skupině 46 – Dlouhodobé pohledávky.

Na účtech účtové skupiny 32 – Krátkodobé závazky účtuje ÚJ závazky z titulu obchodních vztahů, tj. krátkodobé závazky vůči dodavatelům a přijaté krátkodobé zálohy od odběratelů. Dlouhodobé závazky jsou ve skupině 45 – Dlouhodobé závazky.

Na účtech účtové skupiny 33 – Zúčtování se zaměstnanci a institucemi účtuje ÚJ závazky vůči zaměstnancům z titulu závislé práce, jakož i ostatní tituly zúčtování ve vztahu k nim, včetně zúčtování sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění a důchodového spoření.

K 1. 1. 2014 dochází k rozdělení SÚ 336 na tři nové:

- SÚ 336 – Sociální zabezpečení,
- SÚ 337 – Zdravotní pojištění a
- SÚ 338 – Důchodové spoření.

Dosavadní užívaná analytika se ruší a zavádějí se samostatné účty, které budou vyjádřením sociální politiky.

Na účtech účtově skupiny 34 – Zúčtování daní, dotací a ostatní zúčtování účtuje ÚJ o:

- zúčtování s finančními orgány, z titulu přímých i nepřímých daní, pokud je k tomu ÚJ povinna v souladu s věcně příslušnými právními předpisy,
- pohledávky a závazky z titulu transferů, tj. zúčtování poskytnutých dotací na dlouhodobý i krátkodobý majetek, pořízení a technické zhodnocení majetku,
- zúčtování poplatků se státním rozpočtem, resp. vyšším rozpočtem.

K 1. 1. 2014 se ruší dosavadní obsah účtově skupiny 35 (351-Pohledávky ke sdružení a 352-Závazky ke sdružením). Zavádí se nová účtová skupina 35 platná pro OSS – správce daně.

Na účtech účtově skupiny 36 – Pohledávky a závazky z ručení a finančních operací se účtují pohledávky a závazky z ručení termínové operace a opce, závazky z neukončených finančních operací, pohledávky a závazky z finančního zajištění, závazky z upsaných nesplacených papírů a podílů. Tyto finanční operace a účetní případy se v PO nevyskytují, protože je obecně závazné, že věcně příslušné předpisy PO nepovolují.

Další skupinou je účtová skupina 37 – Jiné krátkodobé pohledávky a závazky. Tato skupina SÚ je spojena nejčastěji s účtováním transferů a dotací podle ČÚS č. 703 – Transfery.

Účtová skupina 38 – Přejícné účty aktiv a pasiv jsou účty časového rozlišení a dohadné účty. ÚJ je používá v souvislosti s uplatňováním pravidla akruálního principu.

Účtová skupina 39 – Vnitřní zúčtování a vyrovnávací účty jsou pomocné účty.

6.1.1 Opravné položky pohledávek a závazků

Tato třída 3 se spojuje v příčinných souvislostech s účtovou třídou 1 a skupinou účtů opravných položek v účtově skupině 19 – Opravné položky ke krátkodobým pohledávkám. Účetní metoda opravných položek se aplikuje ve smyslu ustanovení § 23 vyhlášky a ČÚS č. 706 – Opravné položky k pohledávkám a vyřazení pohledávek.

6.2 Příklady účtování podle účtových skupin

6.2.1 Účtová třída 31 – Krátkodobé pohledávky

PŘÍKLAD 42

Účtování na účtu 311-Odběratelé – obvyklé případy

č.	Popis účetní operace	Kč	MD	D
1.	Vydané faktury za: – vlastní výrobky – služby – pronájem – prodané zboží – materiál – prodej DNHM – prodej DHM – prodej pozemku		311 311 311 311 311 311 311 311	601 602 603 604 644 645 646 647
2.	DPH na výstupu (pokud je PO plátcem)		311	343
3.	Vyúčtování předem přijaté zálohy proti pohledávce za odběrateli		324	311
4.	Vydaná faktura v souvislosti s výnosy příštích období		311	384
5.	Postoupení pohledávky			
	Vyřazení pohledávky		557	311
	Výnosy z postoupené pohledávky		377	643
6.	Vyřazení pohledávky do nákladů		557	311
7.	Kursově rozdílů			
	Kursově ztráty		563	311
	Kursově zisky		311	663
8.	Bezúplatné nabytí pohledávky			
	Ocenění podle § 25 odst. 1 písm. g) ZÚ		311	–
	Rozdíl mezi oceněním podle § 25 odst. 1 písm. g) ZÚ a opravnou položkou		–	649
	Opravná položka		–	194
9.	Úbytek pohledávky z titulu bezúplatného pozbytí pohledávky podle § 25 odst. 6 ZÚ			
	Rozdíl ocenění pohledávky podle § 25 odst. 1 písm. g) ZÚ a vyšší opravné položky		549	–
	Opravná položka		194	311

č.	Popis účetní operace	Kč	MD	D
10.	Úbytek pohledávky z titulu bezúplatného nabytí pohledávky podle § 25 odst. 6 ZÚ vůči subjektu, který není vybranou ÚJ			
	Rozdíl ocenění pohledávky podle § 25 odst. 1 písm. g) ZÚ a výši opravné položky		543	–
	Opravná položka		194	–
	Pohledávka oceněná podle § 25 odst. 1 písm. g) ZÚ		–	311

PŘÍKLAD 43**Pohledávka z odběratelsko-dodavatelských vztahů, účet 311-Odběratelé a opravná položka**

č.	Popis účetní operace	Kč	MD	D
1.	Předpis pohledávky – pronájem části budovy soukromému podnikateli	100	311	603
2.	Částečná úhrada	20	241	311
3.	Po 90 dnech po splatnosti pohledávky vytvořena opravná položka 10 %	8	556	194
4.	Po dalších 90 dnech po splatnosti pohledávky další tvorba opravné položky	8	556	194
5.	Na soukromého podnikatele byl vyhlášen konkurs. Odhadujeme, že z našich pohledávek získáme jen 10 %. Je třeba navýšit opravnou položku.	56	556	194
6.	Od konkursního správce přišla částečná úhrada naší pohledávky	3	241	311
7.	Odhadujeme, že již žádnou úhradu naší pohledávky nezískáme. Proto je zrušena (zúčtována) opravná položka k této pohledávce.	72	194	556
8.	Pohledávka je v celé výši vyřazena	77	557	311
9.	Dodatečně došla ještě část od konkursního správce	1	241	643

ÚJ je povinna způsob účtování upravit vnitřním pokynem a zejména:

- Určit obsahovou náplň účtu pohledávek, které jsou v režimu opravných položek – zde je nutné vycházet z ustanovení § 23 odst. 2 prováděcí vyhlášky týkajících se opravných položek a obsahového vymezení účtů rozvahy.
- Rozhodnout o frekvenci tvorby opravných položek k pohledávkám (průběžně nebo jen při inventarizaci k datu sestavení ÚZ). Pokud bude rozhodnuto o průběžné tvorbě, je stejně potřeba určit povinnost ověření výše opravných položek při inventarizaci.